

prima instanță: Judecătoria Centru mun. Chișinău
judecător: I. Busuioc
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
judecători: B. Bîrca, M. Moraru, M. Ciugureanu

Dosarul nr. 2ra-336/14

DECIZIE

26 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul	Iulia Sîrcu
Judecătorii	Sveatoslav Moldovan, Dumitru Mardari, Iuliana Oprea, Ion Druță

examinând recursul declarat de către Consiliul municipal Chișinău,
în pricina civilă la cererea lui Gheorghiu Vladimir împotriva Primăriei
municipiului Chișinău și Consiliului municipal Chișinău cu privire la
recuperarea prejudiciului cauzat prin confiscarea averii în urma represiunilor
politice, constatarea faptului represiunilor politice, declararea nulității hotărîrii
Sovietului Comisarilor Norodnici nr. 124 din 15 februarie 1946, eliberarea
certificatului de victimă a represiunilor politice și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2013, prin care a
fost menținută hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 31 mai 2012 și a
fost casată parțial hotărîrea suplimentară a Judecătoriei Centru mun. Chișinău
din 04 decembrie 2012,

c o n s t a t ă :

La 20 decembrie 2006, Gheorghiu Vladimir s-a adresat cu cerere de
chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău cu privire la restituirea
caselor de locuit.

În motivarea acțiunii a indicat, că este nepotul lui Leizer Zilberman, care a
deținut în proprietate două case de locuit și o magazie, situate pe str. Sf. Andrei,
28 (fosta str. Al. Donici), mun. Chișinău. În anul 1941, or. Chișinău a fost
acaparată de armata fascistă și bunicii săi au fost uciși. În anul 1946, Primăria
orașului a ocupat aceste imobile, iar încercările părinților săi de a le recupera nu
s-au soldat cu rezultate.

Susține că în prezent, în aceste imobile se află 12 apartamente privatizate
de mai multe familii.

Menționează că s-a adresat de nenumărate ori la Primăria mun. Chișinău,
însă aceasta refuză să le restituie.

Solicită reclamantul, restituirea caselor de locuit din str. Sf. Andrei, 28, mun. Chișinău, care au aparținut cu drept de proprietate bunicului său, Leizer Zilberman.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 11 aprilie 2008 acțiunea a fost respinsă (f.d. 96-97 vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2008 a fost respins apelul declarat de către Vladimir Gheorghiu și menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 11.04.2008 (f.d. 114-116 vol. I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 iunie 2009 a fost admis recursul declarat de către Vladimir Gheorghiu, au fost casate integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a fost restituită pricina spre rejudecare în primă instanță, în alt complet de judecători (f.d. 136-140 vol. I).

La 23 februarie 2010, Vladimir Gheorghiu a depus o cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând restituirea casei de locuit și a magaziei, care au aparținut cu drept de proprietate bunicilor săi (f.d. 177 vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 26 februarie 2010 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 187-188).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 mai 2010 a fost respins apelul declarat de către Vladimir Gheorghiu și menținută hotărârea primei instanțe (f.d. 209-213 vol. I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 09 februarie 2011 a fost admis recursul declarat de către Vladimir Gheorghiu, au fost casate decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a fost restituită pricina spre rejudecare în primă instanță, în alt complet de judecători (f.d. 242-247 vol. I).

La 04 aprilie 2011, Vladimir Gheorghiu a depus o cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea valorii casei de locuit și a magaziei confiscate în urma represiunilor politice, care au aparținut bunicilor săi, anularea hotărârii Sovietului Comisarilor Norodnici nr. 124 din 15 februarie 1946, constatarea faptului represiunilor politice, eliberarea certificatului de victimă a represiunilor politice pe numele său și a mamei sale și repararea prejudiciului moral în sumă de 100000 lei pentru încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a pricinii prevăzut de art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și pentru purtarea brutală a judecătorului Djeta Chistol și purtarea jignitoare față de el a judecătorului Nicolae Costin, care a emis o hotărârea judecătorească ilegală și nefondată, care a fost casată de către Curtea Supremă de Justiție (f.d. 4-5 vol. II).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 08 iulie 2011 acțiunea a fost admisă și a fost încasat din contul Primăriei mun. Chișinău în beneficiul lui Vladimir Gheorghiu compensația bănească în mărime de 3 360 000 lei, ce constituie echivalentul bănesc al imobilului naționalizat din str. Sf. Andrei, 28, mun. Chișinău, care i-a aparținut lui Leizer și Lauba Zilberman și care prin hotărârea Sovietului Comisarilor Norodnici nr. 124 din 15 februarie

1946 a fost trecut în proprietatea statului și transmis în gestiunea autorităților publice (f.d. 43-45 vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2011 a fost admis apelul declarat de către Primăria mun. Chișinău, casată hotărârea primei instanțe și restituită pricina spre judecare în prima instanță, în alt complet de judecată (f.d. 72-74 vol. II).

Prin încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 10 aprilie 2012 a fost atras în proces în calitate de copârît Consiliul mun. Chișinău (f.d. 89 vol. II).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 31 mai 2012 acțiunea a fost admisă și a fost încasat din contul Consiliului mun. Chișinău în beneficiul lui Vladimir Gheorghiu compensația bănească în mărime de 2 932 937 lei, ce constituie echivalentul bănesc al imobilului naționalizat din str. Sf. Andrei 28 mun. Chișinău, care i-a aparținut lui Leizer și Lauba Zilberman și care prin hotărârea Sovietului Comisarilor Norodnici nr. 124 din 15 februarie 1946 a fost trecut în proprietatea statului și transmis în gestiunea autorităților publice (f.d. 96-98 vol. II).

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 07 iunie 2012 a fost încasată de la Consiliul mun. Chișinău în beneficiul lui Vladimir Gheorghiu suma de 3 429 lei (f.d. 102 vol. II).

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 04 decembrie 2012 a fost constatat faptul represiunii politice în privința lui Vladimir Gheorghiu, iar pretențiile cu privire la anularea hotărârii Sovietului Comisarilor Norodnici nr. 124 din 15 februarie 1946, eliberarea certificatului de victimă a represiunilor politice pe numele său și a mamei sale și repararea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei au fost respinse ca fiind neîntemeiate (f.d. 209-210 vol. III).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2013 s-a respins apelul declarat de către Consiliul mun. Chișinău; s-a admis apelul declarat de către Vladimir Gheorghiu; s-a menținut fără modificări hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 31 mai 2012; s-a casat parțial hotărârea suplimentară a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 04 decembrie 2012 în partea respingerii cererii de încasare a prejudiciului moral și s-a adoptat în această parte o nouă hotărâre suplimentară prin care, s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Gheorghiu Vladimir suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest hotărârea suplimentară a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 04 decembrie 2012 s-a menținut (f.d. 46-54 vol. IV).

La 17 iunie 2013, Consiliul municipal Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2013, solicitând casarea deciziei contestate și emiterea unei noi, prin care întreaga familie a lui Vladimir Gheorghiu, și mai cu seamă bunelul său cel care a deținut averea dl. Leizer Zilberman, să fie recunoscuți ca fiind victime a represiunilor politice cu obligarea Consiliului municipal Chișinău să examineze achitarea compensației

pentru averea naționalizată d-lui Gheorghiu Vladimir la Comisia specială municipală privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensațiilor în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel nu a ținut cont de procedura prealabilă- adresarea la Comisia Specială. În susținerea poziției date, invocă recurentul încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 27 iunie 2007 prin care a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghiu Vladimir.

La 08 iulie 2013, Ministerul Finanțelor a depus o cerere de revizuire împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2013, solicitând admiterea acesteia și casarea deciziei instanței de apel, invocând ca temei de revizuire prevederile art. 449 lit. c) CPC.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2013 a fost respinsă cererea de revizuire depusă de către Ministerul Finanțelor ca fiind inadmisibilă (f.d.88-92 vol. IV).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2013 a fost respins recursul declarat de către Ministerul Finanțelor și a fost menținută încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2013 (f.d. 110-114 vol. IV).

La caz, se examinează recursul înaintat de către Consiliul municipal Chișinău împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2013.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) CPC, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 ianuarie 2014, recursul Consiliul municipal Chișinău a fost declarat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC prezentul recurs se examinează fără prezența părților.

Examinînd motivele invocate în cererea de recurs depusă de Consiliul municipal Chișinău în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat, care urmează a fi respins din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța după de judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

Conform art. 442 alin. (1) CPC, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, **în limitele invocate în recurs** și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că blocul locativ cu un etaj din str. Sf. Andrei, 28 mun. Chișinău, constituit din două construcții adiacente, zece apartamente, cu suprafața totală 334,3 m², a fost declarată proprietatea statului sovietic, prin hotărîrea Sovietului Comisarilor Narodnici al RSSM nr. 124 din 15 februarie 1946 și transmisă în gestiunea autorităților publice. Totodată, conform certificatului de arhivă nr. 24-12/3174 din 01 decembrie 2006 se dovedește faptul că Leizer Zilberman era proprietar al casei de locuit nr. 22 (număr vechi 28) din str. Sfîntul Andrei, 28 și a magaziei din str. Sfîntul Andrei,

7, ca mai apoi la 15 februarie 1946 casa de locuit să fie dată în folosință Gospodăriei Comunale raionale.

Copia certificatului de naștere a lui Gheorghiu Vladimir (f.d. 9, vol. I) și copia extrasului din registrul stării civile pentru căsătoriți (f.d. 6, vol. I), confirmă că Gheorghiu Vladimir este nepotul lui Leizer Zilberman.

Având în vedere că certificatul eliberat de Departamentul Privatizare nr. 422875 din 06 decembrie 1999 (f.d. 20, vol. I) atestă că apartamentele 1, 4, 6, 7, 12 de pe adresa mun. Chișinău str. Sfântul Andrei 28 au fost privatizate, iar recuperarea în natură a bunului imobil ar afecta drepturile proprietarilor actuali, Gheorghiu Vladimir prin cererea sa de concretizare a pretențiilor din 04 aprilie 2011 (f.d. 4, vol. II), a solicitat încasarea contravalorii bunului imobil menționat. În acest sens fiind prezentate rapoartele de evaluare a proprietății imobiliare ale Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, Filiala 5 „Cadastru” (f.d. 30-183, vol. III). Astfel, conform rapoartelor de evaluare, s-a determinat valoarea încăperilor imobilului menționat, după cum urmează :

- Apartamentul I- 528 697 lei (f.d. 40, vol. III).
- Apartamentul II- 305 924 lei (f.d. 58, vol. III).
- Apartamentul III- 527 943 lei (f.d. 76, vol. III).
- Apartamentul IV- 369 747 lei (f.d. 94, vol. III).
- Apartamentul V- 368 498 lei (f.d. 112, vol. III).
- Apartamentul VI- 233 888 lei (f.d. 130, vol. III).
- Apartamentul VII- 163 429 lei (f.d. 148, vol. III).
- Apartamentul VIII- 162 697 lei (f.d. 166, vol. III).
- Încăpere izolată cu destinație nelocativă- 272 114 lei (f.d. 183, vol. III).

Astfel, valoarea întregului imobil constituie 2 932 937 lei.

Conform art. 1 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, *„Represiune politică se consideră curmarea de vieții omenești, măsurile de constrângere întreprinse de către stat față de cetățeni din motive politice, naționale, religioase sau sociale sub formă de privațiune de libertate, deportare, exilare, trimitere la muncă silnică în condiții de limitare a libertății, expulzare din țară și lipsire de cetățenie, expropriere, internare forțată în instituții de psihiatrie, sub altă formă de limitare a drepturilor și libertăților persoanelor declarate periculoase din punct de vedere social pentru stat sau pentru regimul politic, realizate în baza deciziilor organelor de stat administrative, judiciare și extrajudiciare”*

În conformitate cu art. 12 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, *„În cazul în care bunurile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie în legătură cu represiunile politice nu pot fi restituite, valoarea acestora se recuperează prin achitarea de compensații, în baza cererii depuse de persoanele reabilite sau de moștenitorii acestora”*

Având în vedere că prin hotărârea Sovietului Comisarilor Narodnici al RSSM nr. 124 din 15 februarie 1946 bunul imobil menționat a devenit

proprietate a statului și a fost transmis în gestiunea autorităților publice, iar prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 04 decembrie 2012 a fost constatat faptul represiunii politice în privința lui Gheorghiu Vladimir, Colegiul ajunge la concluzia că instanțele inferioare corect au aplicat prevederile Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice și corect au dispus încasarea în beneficiul acestuia a contravalorii imobilului menționat conform rapoartelor de evaluare a proprietății imobiliare ale Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, Filiala 5 „Cadastru”, în sumă de 2 932 937 lei.

În conformitate cu art. 192 alin. (1) CPC, *„Pricinile civile se judecă în primă instanță în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea pricinii, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a pricinii se asigură de către instanță”*.

Conform art. 1422 alin. (1) Cod Civil, *„În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc”*.

Avînd în vedere că acțiunea a fost înaintată în anul 2006, Colegiul conchide că instanța de apel corect a constatat încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei și corect a determinat existența prejudiciului moral prin prisma art. 1422-1423 Cod Civil.

Colegiul apreciază critic argumentele recurentului precum că instanța de apel nu a ținut cont de procedura prealabilă - adresarea la Comisia Specială.

Din materialele cauzei rezultă că Gheorghiu Vladimir s-a adresat anticipat autorităților publice locale, la data de 15 august 2007, cu cerere privind reabilitarea părinților și bunicilor săi, fapt confirmat prin răspunsul Primăriei mun. Chișinău nr. G-9269/07 din 20 septembrie 2007 (f.d. 67, vol. I).

Prin răspunsul primăriei, lui Gheorghiu Vladimir i s-a comunicat că în conformitate cu art. 5 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, cererea de reabilitare se depune la Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală sau instanța de judecată.

Colegiul constată că recurentul nu a îndeplinit o obligație legală prevăzută de Legea nr. 190 din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare.

Astfel, conform art. 9 alin. (1) din legea menționată, dacă petiția ține de competența altui organ, ea se expediază acestui organ în termen de 3 zile lucrătoare de la data înregistrării petiției, fapt despre care este informat petiționarul.

De asemenea, Gheorghiu Vladimir s-a adresat Primăriei mun. Chișinău la data de 15 august 2007, cu o cerere privind restituirea valorii bunurilor naționalizate, fapt confirmat prin răspunsul Primăriei mun. Chișinău nr. G-9270/07 din 20 septembrie 2007 (f.d. 67-68, vol. I).

Reieșind din cele menționate, Colegiul ajunge la concluzia Gheorghiu Vladimir s-a conformat prevederilor legale și respectat procedura prealabilă.

Mai mult decât atât, încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 27 iunie 2007 invocată de recurent drept probă ce confirmă nerespectarea de către Gheorghiu Vladimir a procedurii prealabile, a fost casată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2007.

Astfel, Colegiul constată că argumentele recurentului urmează a fi respinse ca neîntemeiate, or decizia instanței de apel a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit este considerată legală și întemeiată.

Reieșind din cele menționate și avînd în vedere că decizia instanței de apel este legală, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) și art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2013 în pricina civilă la cererea lui Gheorghiu Vladimir împotriva Primăriei municipiului Chișinău și Consiliului municipal Chișinău cu privire la recuperarea prejudiciului cauzat prin confiscarea averii în urma represiunilor politice, constatarea faptului represiunilor politice, declararea nulității hotărîrii Sovietului Comisarilor Norodnici nr. 124 din 15 februarie 1946, eliberarea certificatului de victimă a represiunilor politice și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari

Iuliana Oprea

Ion Druță